

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 177a/2018

privind controlul constituționalității prevederilor articolului 10 alineatele (2) și (3) din Legea nr. 219 din 8 noiembrie 2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, precum și al prevederilor punctelor 2 și 3 din Articolul II din Legea nr. 220 din 8 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative

CHIȘINĂU

29 noiembrie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 26 noiembrie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 29 noiembrie 2018 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

PROCEDURA

1. Pe 26 noiembrie 2018, dl Igor Dodon, Președintele Republicii Moldova, i-a adresat Curții Constituționale o sesizare prin care solicită controlul constituționalității articolului 10 alineatele (2) și (3) din Legea nr.219 din 8 noiembrie 2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri și a prevederilor punctelor 2 și 3 din Articolul II din Legea nr.220 din 8 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative.

ÎN FAPT

2. Pe 25 octombrie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 219 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri și Legea nr.220 pentru modificarea unor acte legislative și a trimis aceste legi Președintelui Republicii Moldova pentru promulgare. Aceste legi prevăd crearea Inspectoratului General de Carabinieri și conferirea Guvernului a unor prerogative în materie de conducere a sistemului național de apărare. Președintele a refuzat promulgarea lor și le-a trimis Parlamentului pentru reexaminare.

3. Pe 8 noiembrie 2018, Parlamentul și-a menținut hotărârea adoptată anterior și a votat în mod repetat Legea nr. 219 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri și Legea nr. 220 pentru modificarea unor acte legislative. Pe 12 noiembrie 2018, legile votate din nou au fost trimise în mod repetat la promulgare.

4. Pe 26 noiembrie 2018, anterior promulgării legilor votate în mod repetat, Președintele Republicii Moldova a sesizat Curtea Constituțională și a solicitat controlul constituționalității legilor în discuție.

B. Legislația pertinentă

5. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 87

Atribuții în domeniul apărării

„(1) Președintele Republicii Moldova este comandantul suprem al forțelor armate.

(2) Președintele Republicii Moldova poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parțială sau generală.

(3) În caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, Președintele Republicii Moldova ia măsuri pentru respingerea agresiunii, declară stare de război și le aduce, neîntârziat, la cunoștința Parlamentului. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în 24 de ore de la declanșarea agresiunii.

(4) Președintele Republicii Moldova poate lua și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii.”

Articolul 108

Forțele armate

„(1) Forțele armate sunt subordonate exclusiv voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și a unității, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale.

(2) Structura sistemului național de apărare se stabilește prin lege organică.”

6. Prevederile relevante ale Legii nr. 345 din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională sunt următoarele:

Articolul 8

„Conducerea sistemului național de apărare este un atribut exclusiv și inalienabil al autorităților constituționale ale statului și se realizează de către Parlament, Președintele Republicii Moldova, Guvern, Ministerul Apărării și alte autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative.”

Articolul 9

„(1) Forțele destinate apărării naționale sunt Forțele Armate compuse din Armata Națională și Trupele de Carabinieri.

[...]”

Articolul 25

„(1) Președintele Republicii Moldova este Comandantul Suprem al Forțelor Armate și poartă răspundere pentru starea sistemului național de apărare în limitele împuternicirilor prevăzute de Constituție și de alte acte normative.

(2) Președintele Republicii Moldova are următoarele atribuții:

a) exercită conducerea generală a sistemului național de apărare și coordonează activitatea autorităților administrației publice în domeniul apărării naționale;

[...]

- i) numește în și destituie din funcție, în modul stabilit de legislație, la propunerea Guvernului, ofițerii Comandamentului Suprem al Forțelor Armate;
- j) acordă grade militare supreme prevăzute de lege;
- k) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.”

Articolul 27

„(1) Guvernul răspunde de organizarea activităților și de realizarea măsurilor privind apărarea națională în limitele împuternicirilor prevăzute de legislație.

[...]”

Articolul 29

„(1) Pe timp de pace și de război, conducerea Forțelor Armate se efectuează de către Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în frunte cu Președintele Republicii Moldova – Comandant Suprem al Forțelor Armate.

(3) În componența Comandamentului Suprem intră, de asemenea, ministrul apărării, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandantul Trupelor de Carabinieri.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 136 din 7 iulie 2017 cu privire la Guvern sunt următoarele:

Articolul 7

Împuternicirile Guvernului

„În vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Guvernul deține următoarele împuterniciri:

[...]

n) înaintează Președintelui Republicii Moldova propuneri privind numirea și demiterea persoanelor care, din oficiu, intră în componența Comandamentului Suprem al Forțelor Armate;”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 219 din 8 noiembrie 2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri sunt următoarele:

Articolul 10

Comandamentul General

„[...]”

(2) Comandamentul General este condus de Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri, numit în funcție prin hotărâre de Guvern, pe un termen de 5 ani, la propunerea ministrului afacerilor interne.

[...]

(4) În cadrul Comandamentului General funcționează Consiliul Militar, în calitate de organ consultativ, ale cărui competență, organizare și funcționare se aprobă de către ministrul afacerilor interne, la propunerea Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 220 din 8 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative sunt următoarele:

„[...]”

Art. II. – Legea nr. 345 din 2003 din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională se modifică după cum urmează:

[...]

2. La articolul 24 alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) aprobă și modifică, la propunerea Președintelui Republicii Moldova sau Guvernului, structura generală și efectivul componentelor Forțelor Armate;”.

3. La articolul 25 alineatul (2), litera i) se completează în final cu textul „, , cu excepția Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri”.

[...]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

10. În motivarea sesizării, autorul invocă faptul că prevederile contestate sunt contrare dispozițiilor articolelor 87 și 108 din Constituție. În susținerea acestei critici, autorul sesizării invocă dispozițiile articolelor 9 și 29 din Legea nr. 345 din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională, care reglementează compunerea Forțelor Armate și prerogativa Comandantului Suprem al Forțelor Armate de conducere a lor.

11. Autorul sesizării precizează că ofițerii Comandamentului Suprem al Forțelor Armate sunt numiți și destituiți din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Guvernului. Totuși, prin prevederile articolului 10 alin. (2) din Legea nr. 219 din 8 noiembrie 2018 se propune ca Comandantul General al Inspectoratului General de Carabinieri să fie numit în funcție prin hotărâre de Guvern, la propunerea ministrului Afacerilor Interne, iar adjuncții săi să fie numiți în funcție de către ministrul Afacerilor Interne, la propunerea Comandantului General al Inspectoratului General de Carabinieri.

12. Autorul sesizării consideră că aceste prevederi reprezintă o ingerință în atribuțiile sale din domeniul apărării. În susținerea acestei critici autorul sesizării face trimitere la Hotărârea Curții Constituționale nr. 15b din 16 decembrie 1996 privind interpretarea dispozițiilor constituționale ale articolului 87, în care s-a stabilit că, în calitate de comandant suprem al forțelor armate, Președintele Republicii Moldova poartă răspundere personală pentru capacitatea de apărare a statului și pentru capacitatea de luptă a forțelor armate.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

14. Obiectul sesizării îl constituie prevederile menționate la § 1 *supra*. Aceste legi nu au fost publicate în Monitorul Oficial. Totuși, Curtea a menționat în jurisprudența sa că subiectele cu drept de sesizare pot contesta la Curtea Constituțională o lege nepublicată în Monitorul Oficial, la fel ca în cazul unei legi publicate (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 9 din 14

februarie 2014, § 69). Așadar, verificarea constituționalității legilor contestate ține de competența Curții Constituționale.

15. De asemenea, articolele 25 lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale îi conferă Președintelui Republicii Moldova prerogativa sesizării Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea în discuție ridică problema aplicabilității articolului 87 din Constituție, precum și a incidenței jurisprudenței Curții Constituționale din cazuri similare. Aceste chestiuni reclamă o analiză detaliată cu privire la pretinsa legătură dintre jurisprudența invocată și fondul problemei sesizate în prezentul caz.

17. În acest sens, analizând Hotărârea Curții Constituționale nr. 15b din 16 decembrie 1996, Curtea observă că nimic din textul ei nu conduce la ideea potrivit căreia norma constituțională a articolului 87 ar conține reguli în materie de numire sau destituire din funcții militare. Nu se poate considera, în mod rezonabil, că articolul 87 din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta în jurisprudența Curții Constituționale, ar impune anumite condiții în acest sens.

18. Curtea observă că în hotărârea menționată se vorbește în mod clar că funcția de comandant suprem al forțelor armate a Președintelui Republicii Moldova este circumscrisă alineatelor (2), (3) și (4) ale articolului 87 din Constituție. Curtea a menționat că Președintele Republicii Moldova este competent să declare mobilizarea parțială sau generală, să ia măsuri pentru respingerea unei agresiuni sau să declare stare de război, doar dacă a adus neîntârziat aceste decizii la cunoștința Parlamentului și doar cu aprobarea prealabilă a acestuia (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 15b din 16 decembrie 1996).

19. Așadar, Curtea nu poate accepta opinia autorului sesizării potrivit căreia ar exista competențe constituționale care i-ar reveni, în mod firesc, Președintelui Republicii Moldova în materie de numire sau destituire din funcții militare. Faptul că o lege infraconstituțională îi conferă asemenea competențe nu atrage existența unor garanții constituționale *per se* în acest sens. Așadar, Curtea constată lipsa incidenței în prezentul caz a Hotărârii nr. 15b din 16 decembrie 1996.

20. Cu privire la criticile autorului sesizării potrivit cărora prevederile contestate ar fi neconstituționale pentru că ar contraveni dispozițiilor legii privind apărarea națională, Curtea menționează următoarele. Reglementările succesive pot prezenta, în mod firesc, diferențe determinate de condițiile obiective în care au fost adoptate. În asemenea cazuri, nu se poate invoca neconstituționalitatea legii doar în baza faptului că aceasta ar conduce la anularea unor prerogative care îi erau recunoscute Președintelui Republicii Moldova sub imperiul legii vechi. Controlul constituționalității legilor nu presupune raportarea criticii de neconstituționalitate la un text infraconstituțional, ci la textul Constituției.

21. Așadar, pornind de la aceste premise, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea dlui Igor Dodon, Președintele Republicii Moldova, privind controlul constituționalității articolului 10 alineatele (2) și (3) din Legea nr. 219 din 8 noiembrie 2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri și al prevederilor punctelor 2 și 3 din Articolul II din Legea nr. 220 din 8 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 29 noiembrie 2018
DCC nr. 146
Dosarul nr. 177a/2018*